

A 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendeletben foglaltak alapján

Javaslat

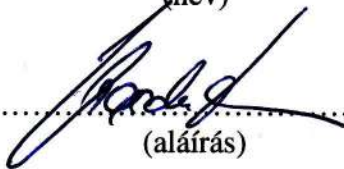
a „A tiszazugi arab félvér tájfajta”

**Kunszentmárton Város
Települési Értéktárába történő felvételéhez**

Készítette:

Hegedűs Krisztián

(név)

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'H' and 'K' followed by a flourish, written over a horizontal dotted line.

(aláírás)

Kunszentmárton, 2024. január 16.

(település, dátum)

(P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Hegedűs Krisztián
Levelezési cím: 5440 Kunszentmárton Kőrösi Csoma Sándor u. 10.
Telefonszám: +36 70 278 4475
E-mail cím: hegekrisztian@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:¹

° arár- és élelmiszergazdaság	° egészség és életmód	° épített környezet
° ipari és műszaki megoldások	° kulturális örökség	° sport
° természeti környezet	° turizmus	
3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:
° igen
amely nemzetiség: ²
x nem
4. A települési értéktárba felvételre javasolt nemzeti értéket tartalmazó értéktár megnevezése és a felvétel dátuma:
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indoklása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

A Tiszazugban, a dunántúli térségektől eltérően, nem volt jelentős a tehén-, ökor- vagy bivalyfogat jelenléte, így a mezőgazdasági munkák mellett, lófogatot használtak személy- és teherszállításra egyaránt. E sokrétű munka megbízható és szilárd szervezetű lovat igényelt, amely a tiszazugi arab félvér kitenyésztését eredményezte.

1934-ben a környék lótenyésztő gazdái megalapították a Tiszazugi Arab Félvér Tájfajta Egyesületet, melynek elnökévé dr. Gonda Sándort választották, akinek lószertete, valamint kiváló elméleti és gyakorlati tapasztalatai különösen alkalmassá tették a feladatra. Célul tűzték ki, hogy a meglévő átlag marmagasságú rámás, jó csontalapú, de fajtajelleg nélküli melegvérű kancáikat arab ménnek értékmérő tulajdonságaival javítják. Ennek eredménye lett a tiszazugi arab félvér, melyet szervezeti szilárdság, szép küllem, hosszú élet és megbízhatóság jellemezett. Színében többségében szürke, elvétve fekete vagy sárga, természetében kedves és nyugodt lovak születtek. Egyesület munkájában fontos szerepe volt még az 1940-es években Vitéz Csiszár Jenő ezredesnek, valamint Szász Iván lótenyésztőnek.

A tájfajta első hivatalos megjelenése az 1941-es Országos Mezőgazdasági Kiállításon volt, ahol több kiváló helyezést is szereztek. Különösen szép teljesítményt értek el figyelembe véve, hogy az arabok csoportjában kellett indulniuk. A sikerek az 1942-es kiállításon sem maradtak el. A kiállított öt kanca összesen hat díjat hozott el. A korabeli Szent György lapból idézve: a kancákat „jó csontozat, rendkívül széles és mély törzs, nemes vonalak, szabályos lábállások és járás jellemezte” A háború azonban jelentősen

visszavetette az ígéretes fajta fejlődését, az állomány közel 80%-a esett áldozatul a hadieseményeknek, a megmaradt csikókból és kancákból azonban tudták folytatni a tenyésztést és 1948/49-es évre ismét díjnyertes állományt tudtak felmutatni.

Az 1950-es évek után sem szakadt meg az erős és megbízható tájfajta tenyésztése, azonban elsősorban exportra tenyésztettek. Az 1970-es években Cséparól, Szelevényről, Kunszentmártonból és Csongrád környékéről sok ló Svédországba, Olaszországba, NSZK-ba vagy pedig Ausztriába került elszállításra, amelyek az akkori export követelményeknek is megfeleltek.

A mezőgazdaság gépesítése és általában a gépesítés jelentősen csökkentette az igavonó állatok jelentőségét, így tájfajta további tenyésztése is okafogyottá vált, elhalt.

6. Indoklás értéktárba történő felvétel mellett:

A lovas szakirodalom számon tartja a hazánkban tenyésztett és magyar félvér néven említett magyar fajtákat. Sajnálatos viszont, hogy a szakkönyvek nem részletezik az egykori tájfajták tenyésztését.

Fontosnak tartjuk, hogy ez a nagyon fontos tiszazugi sikertörténet ne merüljön a feledés homályába. Másrészt a Kunszentmártonban is jelen lévő és fejlődő lovas élet és amatőr lovassport is felkarolhatja ezt a tradíciót, építve az ősök kitartó és következetes munkájára, szakmai sikereire.

7.A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

- Lovas Nemzet, Lótenyésztők, ló és lovassportok, valamint lóbarátok lapja, IV. évf. 1-4. szám
- Kunszentmártoni Helytörténeti Múzeum Adattára

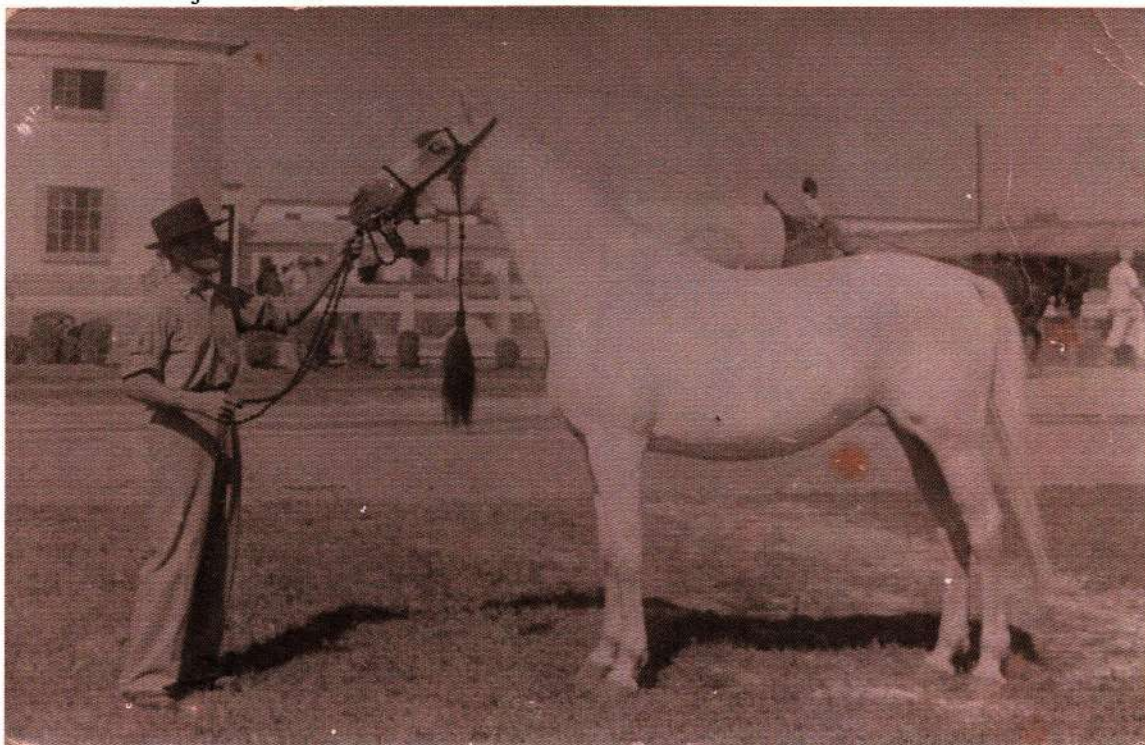
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: Nincs weboldal.

¹ Csak egy szakterületi kategória jelölhető meg. Kérjük, húzza alá a megfelelőt.

² Kérjük, aláhúzással jelölje és nevezze meg, amennyiben a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

III. MELLÉKLETEK

1. A települési értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Országos Mezőgazdasági Vásár Budapest, 1953.
Gizike I. díj 96 pont Tulajdonos: Pintér Sándor, Tiszakürt
Tenyésztője dr. Gonda Sándor
Helytörténeti Múzeum adattára Ad 556-018-006

Négyes fogat
Helytörténeti Múzeum adattára Ad 556-018-006

- A Htv. 1. § (1) bekezdés m) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
2. A javaslatban megadott adatok kezelése, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Alulírott Hegedűs Krisztián mint a javaslatot benyújtó ezennel nyilatkozom, hogy a javaslatban megadott adatok, a teljes dokumentáció (ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek) további felhasználásához ezennel hozzájárulok.

A javaslatban és annak mellékleteiben szereplő külön nem jelölt nem saját készítésű fényképek az internet szabad elérésű oldalairól lettek letöltve, így azok a továbbiakban szabadon felhasználhatók.

Kunszentmárton 2024.01. 16.

.....

Aláírás

3. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

Alulírott Hegedűs Krisztián, mint a jelen javaslatban külön jelölt dokumentum tulajdonosa, szerzője ezennel nyilatkozom, hogy a javaslatban külön megjelölt dokumentum további felhasználásához ezennel feltétel nélkül hozzájárulok.

Kunszentmárton 2024.01.16.

.....HEGEDŰS KRISZTIÁN.....
.....név.....

.....aláírás.....

4. A nemzeti érték felvételéről a 4. pontban megjelölt értéktárba felvevő döntés másolata

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy

„ A tiszazugi arab félvér tájfajta”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2024. 10. 25.

Név:

Choussingh Lóránd

Cím elérhetősége:

5440 Kunszentmárton
Vörösmarty u. 18.

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy

„ A tiszazugi arab félvér tájfajta”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2024. 10. 25.

Név: Gulácsi Ferenc

Cím elérhetősége: 5440. Kunszentmárton
Juhász Gyula utca 21.

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„A tiszazugi arab felhívó tájékoztató”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2024. 10. 25.

Név: GUTYÁS György

Cím elérhetősége: 36-20-244 72 35
filiale.kun@gmail.com

György Guttyás